

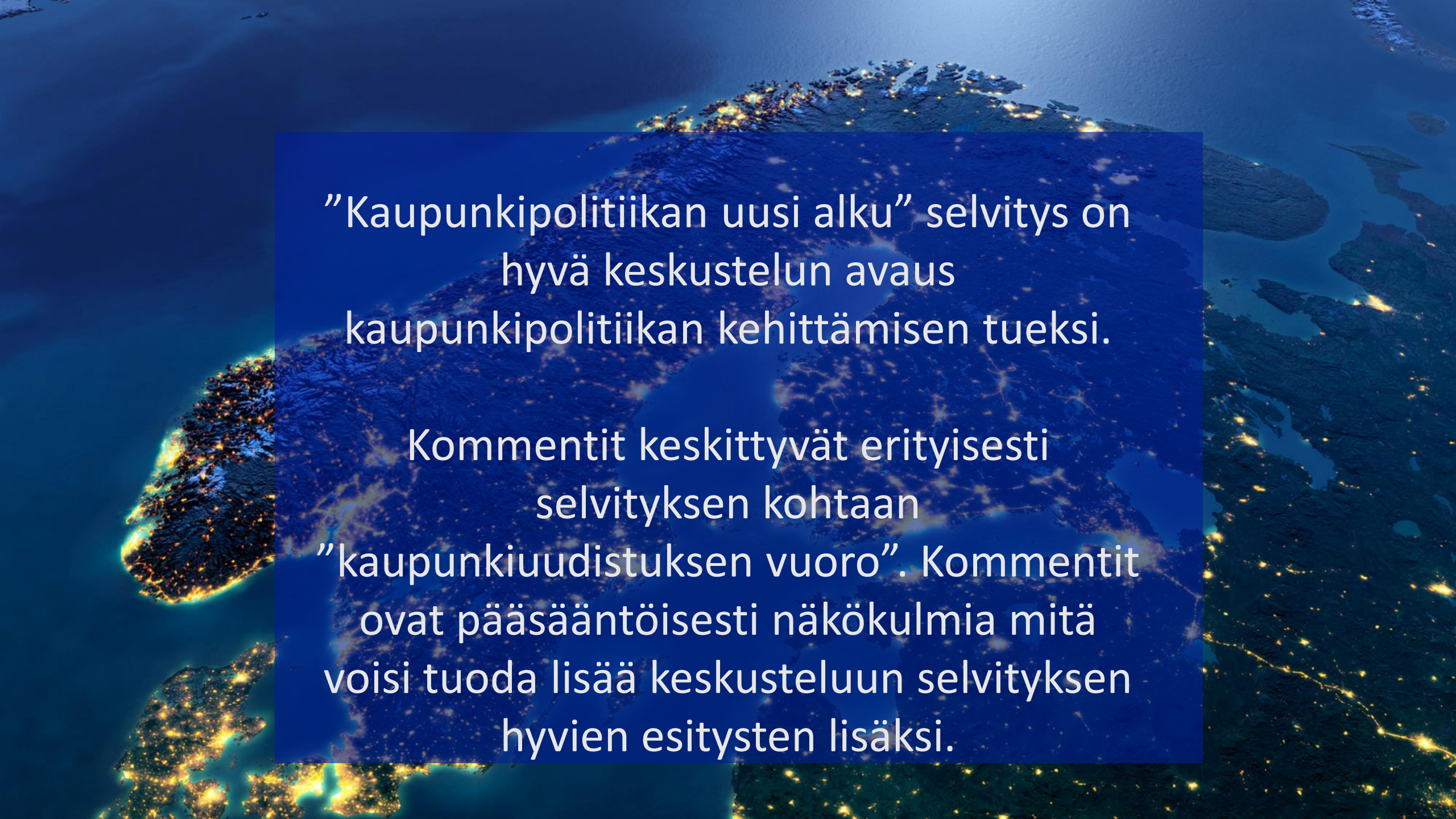

Kaupunkipolitiikan uusi alku - kommenttipuheenvuoro

Claes Krüger

Oulun kaupungin kehittämisspäälikkö

A satellite night view of Europe, showing the continent illuminated by city lights against a dark blue background. The lights are concentrated in major urban centers and along coastlines, creating a glowing pattern across the landmass.

”Kaupunkipolitiikan uusi alku” selvitys on hyvä keskustelun avaus kaupunkipolitiikan kehittämisen tueksi.

Kommentit keskittyvät erityisesti selvityksen kohtaan ”kaupunki uudistuksen vuoro”. Kommentit ovat pääsääntöisesti näkökulmia mitä voisi tuoda lisää keskusteluun selvityksen hyvien esitysten lisäksi.

Kaupunkipolitiikan uusi alku? – raportissa nostetaan esiin kolme kaupunkipolitiikan kannalta kriittistä näkökulmaa

1. Kaupunki tulee tunnistaa erityisenä, historiallisesti, sisällöltään ja kehityskuvaltaan määräytyneenä entiteettinä.

- Voidaan yhtyä hyvin huomioon päivitetyistä kaupunkien sosiaalisen ja fyysisen muutoksen tilannekuvan tarpeesta.
- Kaupungit eivät kuitenkaan ole staattisia entiteettejä. Tämän vuoksi toimintaympäristön muutoksessa tarvitaan jatkuvasti päivittyvää tilannekuvaa kaupunkien kehittymisestä sekä kaupunkien ja valtion toimenpiteiden vaikuttavuudesta.

2. Elinvoima käsite

- Hyvinvointialueiden myötä kuntien lakisääteiseksi perustehtäväksi jää elinvoiman edistäminen.
- Tulee kuitenkin muistaa, että reilusti yli puolet kuntien resursseista kohdentuu sivistystehtävään (on olennainen osa elinvoima käsitettä). Selvityksessä nostetaan kuitenkin hyvin, yksinkertaistaen/provosoidenkin, "elinvoima käsitteen" merkitys tulevaisuuden kaupungille ja valtiolle.
- Kaupunkien merkitys kestäväen kasvun edellytysten luojana ja yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisijana on kiistaton. Tämän vuoksi poikkisektoriaaliselle elinvoimatehtävälle on saatava institutionaalinen tuki ja toiminnan tuloksia pitää kyetä analysoimaan ja seuraamaan.

Kaupunkipolitiikan uusi alku? – raportissa nostetaan esiin kolme kaupunkipolitiikan kannalta kriittistä näkökulmaa

3. Kaupunki uudistuksen vuoro

1. Vapaakaupunkikokeilu

Yksinkertaistettuna vapaakuntakokeilu tarkoittaisi kaupungeille annettavia erivapauksia poiketa hallinnon, elinkeinopolitiikan ja maankäytön osalta lain säännöksistä.

Kommentit, mitä lisää keskusteluun:

- Tulevaisuuden kaupunkipolitiikan tulee irtaantua yhteiskuntamallista ja politiikan tulee perustua valtion ja kaupunkien saumattomaan kumppanuuteen (C21 kaupunkien hallitusohjelmatavoiteluonnos).
- Hyväksyttäisiin kuntien eriytyminen kuntapolitiikan pohjaksi ja sallittaisiin erilaisia hallinnollisia ja tehtäväkohtaisia ratkaisuja eri puolilla maata. Ei säädettäisi lainsäädännössä asemaltaan erilaisista kunnista, vaan luotaisiin esimerkiksi tehtäväkohtaiseen lainsäädäntöön vastuita erilaisille kunnille tarpeen sitä vaatiessa (VM kuntapolitiikka käännekohtassa?).
- Kaupunkien vastuut mm. kasvun luomisessa, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden järjestämisessä tulee nostaa myös eriyttämiskeskusteluun. Keskustelussa on hyvä huomioida Ruotsin malli, jossa myös kaupungeille kohdennetaan kyseisten erityistehtävien järjestämiseen myös resursseja.

Kaupunkipolitiikan uusi alku? – raportissa nostetaan esiin kolme kaupunkipolitiikan kannalta kriittistä näkökulmaa

1. Vapaakaupunkikokeilu

Kommentit, mitä lisää:

Sopimuksellisuutta (kumppanuus) ei nähdä selvityksessä tulevaisuuden kaupunkipolitiikan keskeisenä välineenä?

- Sopimuksellista kumppanuutta voidaan ja sitä tulee kehittää nykyisestä mallista. Sopimuksellisuus on kuitenkin yksi hyvä väline ratkaista yhteiskunnallisia haasteita kaupungeissa ja kaupunkiseuduilla.
- Kuusi suurinta kaupunkia on nostanut keskusteluun osana hallitusohjelmatavoitteiden määrittelyä uuden kaupungin ja valtion välisen uuden kumppanuussopimus-instrumentin Iso-Britannian City Deal –mallia soveltaen. Kumppanuussopimuksen tavoitteena on luoda kasvua ja synnyttää toimenpiteitä, jotka edistävät osaavan työvoiman saatavuutta, koulutusta, digitalisaatiota, TKI-toimintaa sekä vientiä ja houkuttelevat investointeja. Kumppanuussopimus kattaisi myös ekosysteemisopimukset (vrt. tutkijoiden esittämä elinvoimakäsite).

Esitetty vapaakuntakokeilumalli usean kunnan muodostaman kuntayhtymän aloitteesta lähentelee vuosina 2002-2012 toteutettua seutuyhteistyökokeilua, joka perustui omaan erityislainsäädäntöön. Seutuyhteistyökokeilulla pyrittiin juuri samankaltaisiin tavoitteisiin mitä selvityksessä esitettiin.

Kaupunkipolitiikan uusi alku? – raportissa nostetaan esiin kolme kaupunkipolitiikan kannalta kriittistä näkökulmaa

2. Kaupunkilaki- ja kaupunkipaneeli

Kommentit, mitä lisää:

- Tarvitaanko lisää sääntelyä kaupunkilain muodossa? Voisiko kumppanuus ja sopimuksellisuus olla parempi vaihtoehto?
- Kaupunkipolitiikan tieteellinen asiantuntijaelin on kannatettava esitys, mutta kaupunkipaneeliin tarvitaan kuitenkin laajempaa toimijajoukkoa eri toimijoista (tutkijat, kaupungit, valtio, järjestöt, elinkeinoelämä) kaupunkipolitiikan edistämiseksi sekä todellista ja aitoa vuorovaikutusta (vrt. VM:n vuorovaikutus valmistelun menetelmänä)

Vuorovaikutus valmistelun menetelmänä

- Keskustelutilaisuudet
- Teemaseminaarit
- Pyöreän pöydän keskustelut
- Verkostotilaisuudet
- Työryhmät
- Sidosryhmäyhteistyö

Kaupunkipolitiikan uusi alku? – raportissa nostetaan esiin kolme kaupunkipolitiikan kannalta kriittistä näkökulmaa

3. Kaupunkiministeriö (tai vähintään kaupunkiyksikkö)

Kaupunkikysymyksiin vastaaminen edellyttää valtiohallinnolta kykyä sektorikohtaisen asiantuntemuksen yhdistämiseen ja toiminnan vaikuttavuuden arviointiin.

Kommentit, mitä lisää:

Onko kaupunkiministeriö tai kaupunkiyksikkö tarvittava/lopullinen ratkaisu, kun tarvitaan kuitenkin myös ne sektorikohtaiset ministeriöt mukaan kaupunkipolitiikan toteuttamiseen?

- Olisiko kuitenkin sopimuksellisuuden kehittäminen ja CityDeal tyyppinen sopimusratkaisu kaupunkien ja valtion välillä kuitenkin joustavampi keino päästä tuloksiin kaupungeissa ja sitouttaa myös eri ministeriöt kaupunkipolitiikan tavoitteiden taakse?

Yksi hyvä esimerkki on hyödyntää EU:n Urban agendan toimintamallia kaupunkipolitiikan toteuttamisen rakenteena myös Suomessa:

- Parempaa lainsäädäntöä (huomioitu hyvin kaupunkipolitiikan uusi alku-selvityksessä)
- Parempaa rahoitusta
- Parempaa tietotaitoa

Kiitos!

OULU

